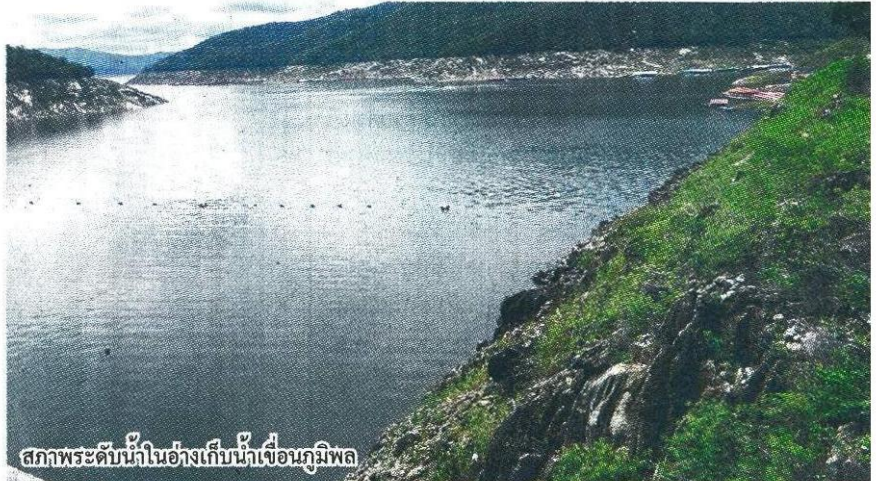


ภาวะฝนทิ้งช่วงหนักสุดในรอบ30ปี

สัญญาณเตือนภาคเกษตรส่อวิกฤติ

แม้ตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา จะมีฝนตกหนัก ทำให้น้ำท่วมพื้นที่การเกษตรในภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลางหลายพื้นที่ ถึงขนาดนายกรัฐมนตรี สมณ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 12 ทำหนังสือเตือนเรื่องสถานการณ์น้ำลุ่มเจ้าพระยา ลงวันที่ 3 กันยายน 2557 แจ้งไปยังผู้ว่าราชการ จังหวัดภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางว่า มีร่อง ความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคเหนือ และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จะทำให้ประเทศไทยตอน บนมีฝนตกกระจายทั่วไป ร้อยละ 60-70 ของ พื้นที่ และมีน้ำหลากจากพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำ ไหลหลากผ่านเขื่อนเจ้าพระยามากขึ้น ส่งผลให้ ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง



สภาพระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล



(จากซ้ายไปขวา) นำชัย พรหมมีชัย, เลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ, ชวลิต ชูขจร, เลอศักดิ์ วัชรตระกูล, ไพบูลย์ รองปลัดกระทรวงเกษตรฯ, สุรสิทธิ์ กิตติมงคล ไปตรวจน้ำในเขื่อนภูมิพล

ก็ตาม แต่หากดูภาพรวมปริมาณในอ่างเก็บน้ำของ เขื่อนต่างๆ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์วิกฤติ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลายาวนาน ถึงวิกฤติที่สุดในรอบ 30 ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 13 และต่ำกว่าปีที่แล้วร้อยละ 18

สำหรับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดใหญ่ตามเขื่อนต่างๆ จำนวน 33 แห่ง ประเทศไทยพบว่า ล่าสุดเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 มีน้ำอยู่ประมาณ 38,545 ล้าน ลบ.ม. จาก ความจุในอ่างเก็บน้ำต่างๆ ทั้งหมด 70,326 ล้าน ลบ.ม. แต่ในจำนวนนี้น้ำต้นทุนที่ใช้ได้จริงเพียง 15,042 ล้าน ลบ.ม.หรือประมาณ 21% เท่านั้น และวิกฤติที่สุดในภาคเหนือ ซึ่งมีน้ำที่เก็บสำรองใน อ่างต่างๆ จำนวน 10,194 ล้าน ลบ.ม. ใช้ได้จริง

เพียง 3,455 ล้าน ลบ.ม.หรือ ประมาณ 14% จากความจุน้ำ ทั้งหมด 24,715 ล้าน ลบ.ม. ตามด้วยภาคตะวันตก ที่มี น้ำสำรองอยู่ 17,406 ล้าน ลบ.ม. ใช้ได้จริง 4,129 ล้าน ลบ.ม.หรือ 16% จากความ จุน้ำทั้งหมด 26,605 ขณะที่ ภาคใต้มีสำรองในอัตราส่วน ค่อนข้างมากคือมีน้ำเก็บใน อ่างเก็บน้ำจำนวน 5,210 ล้าน ลบ.ม.จากความจุทั้งหมด 8,150 ล้าน ลบ.ม.ใช้ได้จริง 3,513 ล้าน ลบ.ม.หรือ 43%

การประชุมติดตามสถานการณ์น้ำและภาวะ ฝนทิ้งช่วงเขื่อนภูมิพล จ.ตาก เมื่อปลายเดือนที่ ผ่านมา สรุปว่า ในช่วงที่ผ่านมาเกิดภาวะฝนทิ้ง ช่วง ถือว่าวิกฤติที่สุดในรอบ 30 ปี เนื่องจาก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 13 และต่ำกว่าปีที่แล้ว ร้อยละ 18 จึงประเมินว่า หากไม่มีพายุหรือ ดีเปรสชันเข้ามาในช่วงปลายฤดูฝนปีนี้ อีก 6 เดือนข้างหน้าจะประสบกับภาวะขาดแคลนน้ำเพื่อ การเกษตรอย่างแน่นอน

ภายหลังจากการประชุมในครั้งนั้น นายชวลิต ชูขจร ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวว่า จากที่ได้รับรายงานการประชุมทราบว่า ปีนี้เกิดภาวะ ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลายาวนาน ค่าเฉลี่ยของปริมาณ ฝนทั่วประเทศ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 13 และต่ำ

กว่าปีที่แล้วร้อยละ 18 ถือว่าต่ำสุดในรอบ 30 ปี ฉะนั้นจากนี้ไปอีก 6 เดือน ต้องมีการวางแผนใช้ น้ำอย่างระมัดระวัง ควบคู่กับการส่งเสริมเกษตรกร ปลูกพืชฤดูแล้ง เนื่องจากกรมชลประทานคาด การณ์ว่า น้ำในอ่างต่างๆ ในภาคเหนือจะมีใช้ในปี หน้าประมาณ 3,900 ล้าน ลบ.ม. สามารถรองรับ พื้นที่เกษตรกรรมในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้เพียง 1.5 ล้านไร่ หากไม่มีการวางแผนการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยหรือลดพื้นที่การเพาะปลูกลง อาจส่งผล กระทบต่อเกษตรกรในปีหน้าได้ จึงมอบหมาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งเตรียมปัจจัยเมล็ดพันธุ์ รองรับการปลูกพืชในฤดูแล้ง เช่น พืชตระกูลถั่ว พร้อมทั้งแจ้งให้เกษตรกรชะลอการปลูกพืชในช่วง น้ำน้อยเพื่อป้องกันความเสียหายด้วย

พร้อมกันนั้นได้มอบหมายให้กรมฝนหลวง และการบินเกษตร เร่งปฏิบัติงานตามนโยบายคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการปฏิบัติ การเติมน้ำในเขื่อน โดยการบูรณาการงานร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน กรม ส่งเสริมการเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา และการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อให้การปฏิบัติ งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ล่าสุดได้รับรายงานใน ที่ประชุมว่า กรมฝนหลวงฯ ได้ปฏิบัติการเติมน้ำ ในเขื่อน เพื่อช่วยเหลือพืชผลทางการเกษตรหลัง ฝนทิ้งช่วงในพื้นที่ 51 จังหวัด สามารถเติมน้ำใน แหล่งกักเก็บได้กว่า 1,000 ล้าน ลบ.ม.

ด้าน นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ อธิบดี กรมชลประทาน กล่าวว่า จากการสำรวจอ่างเก็บ

น้ำขนาดใหญ่ พบว่าภาคอีสานมีเขื่อนอุบลรัตน์ ปริมาณน้ำน้อยกว่าปีที่ร้อยละ 3 เท่านั้น ภาคเหนือ ที่เขื่อนแม่งองอุดมธารา น้ำใช้ได้ร้อยละ 13 ภาคตะวันออกเขื่อนบางพระน้อยกว่าปีที่แล้วถึงร้อยละ 15 หากไม่มีพายุ หรือดีเปรสชั่นเข้ามา ในช่วงที่หน้าฝนที่เหลือนอยู่ จะกระทบต่อการใช้น้ำในปีหน้าอย่างแน่นอน

ส่วนนายนำชัย พรหมมีชัย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ระบุว่า จากการที่ฝนทิ้งช่วงที่ผ่านมา ทำให้ปัจจุบันมีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบกว่า 8.6 แสนไร่ ใน 7 จังหวัด 16 อำเภอ และมีพื้นที่ได้รับผลกระทบหนักจนได้รับความเสียหายจริงกว่า 2 หมื่นไร่ เกษตรกรได้รับผลกระทบ 5.7 หมื่นไร่ หลังจากนั้นไปหากอ่างเก็บน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำอย่างน้อยเพิ่มอีก 6,000 ล้าน ลบ.ม. จะต้องตัดสินใจว่า ต้องดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรอย่างไร ขณะนี้กรมส่งเสริมฯ ได้เตรียมบ้างแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องของเมล็ดที่จะส่งเสริมในช่วงแล้ง

ขณะที่ นายสุรสีห์ กิตติมณฑล รองอธิบดีกรมวิชาการแทนอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร กล่าวว่า ปริมาณน้ำไหลลงอ่างของเขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์ ระหว่างปี 2556 กับปี 2557 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 26 สิงหาคม พบว่า ปี 2556 ปริมาณ

น้ำไหลลงอ่างของเขื่อนทั้ง 4 มีปริมาณ 4,365 ล้าน ลบ.ม. ส่วนในปี 2557 ปริมาณน้ำไหลลงอ่างของเขื่อน 4,074 ล้าน ลบ.ม. และจากการดำเนินการเติมน้ำในเขื่อนของกรมฝนหลวงฯ ตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม - 25 สิงหาคม 2557 ในเขื่อนต่างๆ ทั่วประเทศ อาทิ เขื่อนภูมิพล สามารถเติมน้ำในเขื่อนได้ 619.25 ล้านลบ.ม. เขื่อนสิริกิติ์ สามารถเติมน้ำได้ 1,287.15 ล้านลบ.ม. เป็นต้น

“การปฏิบัติการเติมน้ำในเขื่อนของกรมฝนหลวงฯ จะดำเนินการไปจนถึงเดือนตุลาคม หรือ พฤศจิกายน 2557หรือจนกว่าสภาพอากาศจะไม่เอื้ออำนวย หากพื้นที่ใดที่เกิดความแห้งแล้ง และต้องการทำฝนหลวง เกษตรกรสามารถร้องขอการทำฝนหลวงมาได้ที่ยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วประเทศ หรือแจ้งมาที่กรมฝนหลวงและการบินเกษตร หรือที่องค์กรส่วนท้องถิ่น หรือแจ้งที่เกษตรกรหรือผู้นำชุมชนที่เป็นอาสาสมัครฝนหลวงที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น” นายสุรสีห์ กล่าว

ก็นับเป็นอีกหนึ่งปัญหาของภาคการเกษตร หากไม่มีการเตรียมตัวแต่เนิ่นๆ สิ่งตามมาคือ เกษตรกรต้องได้รับความเดือดร้อนอย่างแน่นอน โดยเฉพาะการทำนาปรังในรอบหน้า

● ดลมนัส กาเจ ●